

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 29. november 2019
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rebekka Have
Sagsnr.: 2019-0030-2858
Dok.: 1267466

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 98 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. oktober 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Preben Bang Henriksen (V).

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 98 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren skitsere processen i en typisk sag, hvor en domsanbragt er anmeldt for eksempelvis vold mod plejepersonale, herunder redegøre for hvilke faggrupper der bliver involveret (politi, advokater m.v.) igennem processen?”

Svar:

1. Sager, hvor en domsanbragt anmeldes for f.eks. vold mod plejepersonale, vil efter anmeldelsen til politiet som udgangspunkt gennemgå samme proces som andre straffesager. Det betyder, at politiet efterforsker og overgiver sagen til anklagemyndigheden, hvis der er grundlag herfor. Anklagemyndigheden vurderer, om der skal rejses tiltale, og sagen indbringes eventuelt for retten.

Justitsministeriet har indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet og Rigsadvokaten til brug for besvarelsen af spørgsmålet.

Rigspolitiet har henvist til spørgsmål nr. 73 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvor Rigspolitiet bl.a. har oplyst følgende:

”Rigspolitiet har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra samtlige politikredse vedrørende politikredsens praksis i forbindelse med anmeldelse fra plejepersonale af personer, der er domsanbragte, herunder om der er sket ændringer i politikredsens praksis på baggrund af den i spørgsmålet omtalte dom fra Højesteret af 4. september 2018.

Et flertal af politikredsene (Nordjyllands Politi, Østjyllands Politi, Midt- og Vestjyllands Politi, Fyns Politi, Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi, Nordsjællands Politi og Københavns Vestegns Politi) har oplyst, at sager om anmeldelse om vold trusler eller andet mod plejepersonale på en institution for domsanbragte behandles på samme måde som øvrige anmeldelser vedrørende samme type af forbrydelser.

Dette indebærer, at politiet i henhold til retsplejelovens generelle bestemmelser i § 742, stk. 2 og § 749 iværksætter en efterforskning, når der er rimelig formodning for, at der er begået et strafbart forhold. I så fald efterforskes sagen på sædvanlig vis med sikring af beviser samt afhøring af forurettede, mistænkte/sigtede og eventuelle vidner. Der vil endvidere blive foranstaltet forsvarerbeskikkelse i forhold til den mistænkte/sigtede, idet der er et krav om forsvarertilstedeværelse ved afhøringer af sigtede med mental afvigelse.”

Rigsadvokaten har bl.a. oplyst følgende:

”Til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 98 har Rigsadvokaten anmodet de regionale statsadvokater om en udtalelse.

Statsadvokaterne har generelt oplyst, at det er deres opfattelse, at når personer, der er anbragt i medfør af dom, sigtes for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, er der en overvægt af sager, hvor forholdet er begået mod plejepersonalet.

Statsadvokaterne har oplyst følgende om processen:

”Når efterforskningen i sagen er afsluttet, vil sagen blive fremsendt til den lokale anklagemyndighed. Anklageren foretager en gennemgang af sagen og en sædvanlig vurdering af beviserne.

Til brug for sanktionsspørgsmålet skal det for denne gruppe overvejes, hvorvidt der skal indhentes en udtalelse fra behandlingsstedet. I visse tilfælde har efterforskeren ved politiet anmodet herom, men ellers vil anklageren vurdere, hvorvidt der er behov herfor og i givet fald iværksætte høringen.

Der henvises i den forbindelse til Rigsadvokatmeddelelsen, Afsnittet om psykisk afvigende kriminelle, pkt. 3.1.1.:

”I straffesager, hvor den tiltalte er undergivet en foranstaltning i henhold til en tidligere straffedom, skal der ikke sendes en anmodning til klinikken eller en retspsykiatrisk afdeling om foretagelse af mentalundersøgelse. I disse tilfælde skal der i stedet anmodes om en udtalelse fra det behandlingssted, der har ansvaret for den pågældende foranstaltning. Udtalelsen skal afgives af vedkommende behandlingssted uden betaling”.

For så vidt angår de psykiatriske patienter er det således den behandlingsansvarlige overlæge, der skal afgive en udtalelse. Der henvises i den forbindelse til Sundheds- og Ældreministeriets vejledning nr. 9614 af 8. november 2010 om behandlingsansvarlige og ledende overlægers ansvar for patienter, der er idømt en behandlingsdom eller en dom til ambulantly psykiatrisk behandling.

For så vidt angår de mentalt retarderede, indhentes udtalelsen fra tilsynskommunen. I de kommuner, der har et samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere, kan udtalelsen indhentes via samrådet.

Henset til at den sigtede er undergivet en foranstaltning, vil sagerne som udgangspunkt skulle forelægges for statsadvokaten. Dette gælder ikke, hvis sagen kan afgøres med en bøde eller et tiltalefrafald under politidirektørens kompetence. I så fald vil

statsadvokaten normalt skulle underrettes om afgørelsen. En eventuel forsvarer vil blive underrettet om afgørelsen.

Såfremt sagens afgørelse ikke hører under politidirektørens kompetence, fremsendes sagen til statsadvokaten med en indstilling og sagens akter.”

For så vidt angår statsadvokatens behandling af sagen, har statsadvokaten henvist til Rigsadvokatmeddelelsen, Afsnittet om psykisk afvigende kriminelle, pkt. 5.6, hvor følgende fremgår:

”Hvis en foranstaltningsdømt begår ny kriminalitet under en igangværende foranstaltning, er der følgende sanktionsmuligheder:

- Bøde
- Tiltalefrafald
- Ny dom og eventuelt ophævelse af den igangværende foranstaltning

Sager på bødeniveau skal som udgangspunkt afgøres på sædvanlig vis.

Statsadvokaterne kan, når særlige omstændigheder ikke gør sig gældende, frafalde tiltale (tiltalefrafald) for lovovertrædelser begået af personer, der er undergivet foranstaltninger i medfør af straffelovens § 68 eller § 69, jf. § 2, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 792 af 18. juni 2018 om politidirektørernes og statsadvokaternes adgang til at frafalde tiltale.

Det er en forudsætning for at meddele tiltalefrafald, at sigtedes skyld er utvivlsom, eller at alle faktiske omstændigheder i forbrydelsens gerningsindhold er erkendt.

Det beror på en konkret vurdering, om statsadvokaten bør meddele tiltalefrafald for kriminalitet begået under en igangværende foranstaltning. I denne vurdering bør bl.a. indgå:

- Den nu påsigtede strafbare handlingens art og/eller grovhed. I de tilfælde, hvor den nu påsigtede kriminalitet er grovere end den kriminalitet, der udløste den igangværende foranstaltning, og eventuelt må forventes at udløse en mere indgribende foranstaltning, skal sagen ikke afgøres med tiltalefrafald.
- Antallet af tidligere meddelte tiltalefrafald for kriminalitet begået under den igangværende foranstaltning.
- Om proportionalitetshensyn eller den fastsatte længstetid indebærer, at den igangværende foranstaltning inden for en kortere periode ophæves eller bortfalder.
- Om der i øvrigt er behov for en anden form for foran-

staltning end den igangværende.

Hvis den statsadvokat, der agter at afgøre en straffesag med et tiltalefrafald, ikke fører tilsyn med den igangværende foranstaltning, skal sagen drøftes med den anden statsadvokat, inden der træffes afgørelse.

Den statsadvokat, der fører tilsyn med den igangværende foranstaltning, skal have en kopi af tiltalefrafaldet, ligesom denne skal sende en kopi af afgørelsen til den behandlende institution. Baggrunden herfor er, at et tiltalefrafald kan have betydning for den behandlende institutions senere udtalelse om, hvorvidt en idømt foranstaltning bør fortsætte eller ophæves.

Et tiltalefrafald meddelt efter bekendtgørelse nr. 792 af 18. juni 2018 eller tidligere tilsvarende regler vil fremgå af en udskrift af Kriminalregisteret, men vil ikke fremgå af straffeattesten.

Hvis foranstaltningsdømte personer, der er omfattet af straffelovens § 69, begår ny kriminalitet, skal det altid overvejes, om en foranstaltningsdom er formålstjenlig til at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller om der i stedet skal idømmes straf.

Hvis sagen ikke kan afgøres med et tiltalefrafald, skal anklagemyndigheden – hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt – rejse tiltale.

Anklagemyndigheden kan i den forbindelse nedlægge påstand om, at det har sit forblivende med den igangværende foranstaltning. Denne påstand kan f.eks. anvendes,

- hvis der ikke er fastsat en længstetid for den igangværende foranstaltning, og der vil skulle fastsættes en længstetid for den ny kriminalitet, jf. straffelovens § 68 a, eller
- hvis den igangværende foranstaltning er en forvaringsdom, jf. straffelovens § 70”

Statsadvokaterne har oplyst, at samtlige strafferetlige afgørelser vil kunne have betydning for vurderingen af foranstaltningens fortsatte opretholdelse i forbindelse med domstolsprøvelse af foranstaltningen, jf. straffelovens § 72, § 68 a og § 69 a, idet der blandt andet skal foretages en vurdering af risikoen for ny kriminalitet.”

Der henvises i øvrigt til besvarelsen af 5. november 2019 af spørgsmål nr. 73 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

2. Justitsministeriet har endvidere til brug for besvarelsen anmodet Sundheds- og Ældreministeriet og Social- og Indenrigsministeriet om et bidrag.

Justitsministeriet anmodede i den forbindelse Sundheds- og Ældreministeriet og Social- og Indenrigsministeriet om bl.a. at oplyse, hvilke procedurer der findes på de relevante institutioner og hospitaler, når en domsanbragt begår et strafbart forhold mod personalet, og om der foreligger statistik for antallet af anmeldelser eller anden registrering, der kan belyse problemstillingen.

Sundheds- og Ældreministeriet har i den forbindelse bl.a. oplyst følgende:

”Danske Regioner har den 13. november 2019 oplyst følgende:

”Regionerne tager deres ansvar om at sikre et sikkert og sundt arbejdsmiljø meget alvorligt. Alle fem regioner arbejder målrettet med at nedbringe vold og trusler for medarbejderne. Der findes dog ikke statistik herfor, der kan henføres specifikt til retspsykiatrien eller tilbud til mennesker med handicap.””

Social- og Indenrigsministeriet har i den forbindelse bl.a. oplyst følgende:

”På delvis lukkede døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger for børn og unge under 18 år, er der en pligt til at politianmelde personfarlig kriminalitet efter voksenansvarslovens § 21 a.

Social- og Indenrigsministeriet er ikke bekendt med, at der føres statistik over antallet af anmeldelser til politiet.”